

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

3 mars 2004

PROPOSITION DE LOI**modifiant des dispositions du Code civil
relatives à l'établissement de
la filiation et
aux effets de celle-ci****AMENDEMENTS**

N° 19 DE MME VAN DER AUWERA

Art. 5

**Dans l'article 316 proposé, compléter le 1° comme
suit :***«par laquelle les époux conviennent de résider sé-
parément.».***JUSTIFICATION**

Il n'y a lieu de déroger à la règle de présomption de paternité que lorsque la paternité est pratiquement exclue. Par conséquent, il n'y a lieu de déroger à la règle de présomption de paternité en cas de divorce par consentement mutuel que lorsque les époux n'habitent plus ensemble. Certainement dans les cas de divorce par consentement mutuel où les parents ne sont pas à couteaux tirés et continuent à habiter ensemble au cours de la procédure, la probabilité que l'époux soit également le père est en effet bien réelle, de sorte que la règle de présomption de paternité doit rester applicable.

Documents précédents :

Doc 51 **0597/ (2003/2004) :**001 : Proposition de loi de M. Giet, Mmes Lalieux et Deom, M. Perpète
et Mme Saudoyer.

002 à 008 : Amendements.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

3 maart 2004

WETSVOORSTEL**tot wijziging van de bepalingen van
het Burgerlijk Wetboek met betrekking
tot het vaststellen van de afstamming
en de gevolgen ervan****AMENDEMENTEN**

Nr. 19 VAN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 5

**Het voorgestelde artikel 316, 1° aanvullen als
volgt:***«, waarbij de echtgenoten overeenkomen een af-
zonderlijke verblijfplaats te betrekken.»***VERANTWOORDING**

Er dient slechts van de vaderschapsregel te worden afgeweken in die gevallen waar het vaderschap zo goed als uitgesloten is. Om die reden dient er ook in geval van een echtscheidingsprocedure door onderlinge toestemming slechts van de vaderschapsregel te worden afgeweken wanneer de echtgenoten niet meer samen wonen. Zeker in geval van echtscheidingen door onderlinge toestemming waar ouders niet met geslepen wapens tegenover elkaar staan en ze tijdens de procedure blijven samenwonen, is de kans reëel dat de echtgenoot ook de vader is en dient de vaderschapsregel van toepassing te blijven.

Voorgaande documenten :

Doc 51 **0597/ (2003/2004) :**001 : Wetsvoorstel van de heer Giet, de dames Lalieux en Deom, de
heer Perpète en mevrouw Saudoyer.

002 tot 008 : Amendementen.

N° 20 DE MME VAN DE AUWERA

Art. 5

Dans l'article 316 proposé, remplacer le 2° par la disposition suivante :

«2° lorsque l'enfant est né plus de 300 jours après la date à laquelle les époux ont été inscrits à des adresses différentes, ainsi qu'il apparaît des registres de la population, des étrangers ou d'attente, pour autant qu'ils n'aient pas de nouveau été inscrits à la même adresse ultérieurement;».

JUSTIFICATION

Le présent amendement a été proposé lors des auditions par le professeur P. Senaeve, en remplacement de l'article 316, 2°, proposé du Code civil, qui est inacceptable et inapplicable pour les officiers de l'état civil, étant donné que ceux-ci n'ont ni le pouvoir, ni la possibilité de constater, sur la base de «toutes voies de droit», si les époux vivent ou non séparés de fait.

N° 21 DE MME VAN DER AUWERA

Art. 5

Dans l'article 316, 3°, proposé, remplacer les mots «une ordonnance du juge de paix rendue» par les mots «un jugement du juge de paix rendu».

JUSTIFICATION

Le présent amendement tend à apporter une correction technique. Le juge de paix qui statue sur la base de l'article 223 du Code civil ne prononce pas une ordonnance mais un jugement.

N° 22 DE MME MARGHEM

Art. 13

Remplacer l'article 329bis, § 2, alinéa 3 proposé, par l'alinéa suivant :

«A défaut de ces consentements, le candidat à la reconnaissance saisit par citation le tribunal de première instance du domicile de l'enfant. Le demandeur et les personnes dont le consentement est requis sont

Nr. 20 VAN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 5

Het voorgestelde artikel 316, 2° wijzigen als volgt:

«2° wanneer het kind geboren is meer dan 300 dagen na de datum waarop de echtgenoten, blijkens de vermeldingen in het bevolkingsregister, het vreemdelingenregister of het wachtregister, op een verschillend adres zijn ingeschreven, voorzover ze nadien niet terug op hetzelfde adres werden ingeschreven.»

VERANTWOORDING

Dit amendement werd voorgesteld door Professor P. Senaeve tijdens de hoorzittingen. Het strekt tot vervanging van het voorgestelde artikel 316, 2°, van het Burgerlijk Wetboek dat onaanvaardbaar en onwerkbaar is voor de ambtenaren van de burgerlijke stand die niet de bevoegdheid of de mogelijkheid hebben om op basis van «alle wettelijke middelen» vast te stellen of de echtgenoten al dan niet feitelijk gescheiden leven.

Nr. 21 VAN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 5

In het voorgestelde artikel 316, 3° het woord «beschikking» vervangen door het woord «vonnis».

VERANTWOORDING

Technische correctie, zoals ook tijdens de hoorzittingen aangehaald. De vrederechter die uitspraak doet op grond van artikel 223 Burgerlijk Wetboek velt geen beschikking maar een vonnis.

Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)

Nr. 22 VAN MEVROUW MARGHEM

Art. 13

Het voorgestelde artikel 329bis, § 2, derde lid, vervangen als volgt :

«Bij gebreke van die toestemmingen maakt degene die het kind wil erkennen, de zaak bij dagvaarding ahangig bij de rechtbank van eerste aanleg van de woonplaats van het kind. De verzoeker en de personen

convoqués en chambre du conseil. S'il concilie les parties, le juge reçoit les consentements nécessaires.

A défaut de conciliation, le juge entend les parties et le ministère public. Il rejette la demande s'il est prouvé que le demandeur n'est pas le père ou la mère biologique ou si la demande est manifestement contraire à l'intérêt de l'enfant.».

JUSTIFICATION

La prise en compte du délai d'un an après la prise de connaissance de la naissance est considérée, par la proposition de loi n° 597 comme un pivot, en ce sens qu'une reconnaissance faite avant ce délai serait présumée conforme à l'intérêt de l'enfant. Ce critère choisi arbitrairement pourrait constituer une nouvelle discrimination et ne semble pas pertinent. L'amendement supprime ce délai et privilégie d'une part, le critère de la filiation biologique et d'autre part, celui de l'intérêt de l'enfant qui semble devoir présider en la matière depuis l'arrêt du 14 mars 2003 de la Cour d'arbitrage. En effet, dans certaines situations exceptionnelles, il est légitime de s'interroger sur la pertinence de donner un nom à l'enfant qui serait manifestement contraire à son intérêt.

Il est également proposé de maintenir la compétence devant le tribunal de première instance, qui, en vertu de l'article 331 du Code civil, est seul compétent pour connaître des actions relatives à la filiation. La cause y sera introduite par citation en non par requête contradictoire en raison des garanties qui s'y attachent.

La filiation étant une matière d'ordre public, il semble aussi nécessaire de maintenir l'intervention du ministère public dans la procédure, ce dernier garantissant la protection de l'intérêt de l'enfant.

N° 23 DE MME MARGHEM

Art. 13

A l'article 329bis, § 3, alinéa 3 proposé, remplacer les mots «requête contradictoire» par le mot «citation» et les mots «tribunal de la jeunesse» par les mots «tribunal de première instance».

JUSTIFICATION

Corollaire de l'amendement précédent.

wier toestemming vereist is, worden in raadkamer opgeroepen. Indien de rechter de partijen tot verzoening brengt, ontvangt hij de nodige toestemmingen.

Bij gebreke van verzoening hoort de rechter de partijen en het openbaar ministerie. Hij wijst het verzoek af indien het bewijs wordt geleverd dat de verzoeker niet de biologische vader of moeder is, hetzij indien het verzoek kennelijk strijdig is met de belangen van het kind.».

VERANTWOORDING

In wetsvoorstel nr. 597 wordt de inachtneming van een termijn van een jaar nadat kennis is genomen van de geboorte, beschouwd als een scharnierpunt, in die zin dat een erkenning die vóór het verstrijken van die termijn heeft plaatsgevonden, in overeenstemming met het belang van het kind zou worden geacht. Dit willekeurig gekozen criterium zou een nieuwe vorm van discriminatie kunnen inhouden, en het lijkt niet relevant. Bij dit amendement wordt die termijn afgeschaft; bovendien wordt enerzijds de voorkeur gegeven aan het criterium van de biologische afstamming, en anderzijds aan het belang van het kind, een facet dat daarbij lijkt te moeten primeren sinds het Arbitragehof terzake zijn arrest van 14 maart 2003 heeft gevelde. In sommige uitzonderlijke situaties mag immers de vraag worden opgeworpen of het wel relevant is het kind een naam te geven die kennelijk strijdig ware met zijn belang.

Voorts wordt voorgesteld de bevoegdheid van de rechtbank van eerste aanleg in die materie te handhaven; die rechtbank is krachtens artikel 331 van het Burgerlijk Wetboek immers als enige bevoegd om kennis te nemen van rechtsvorderingen wat de afstamming betreft. De zaak zal aldaar bij dagvaarding ahangig worden gemaakt (gelet op de waarborgen die zij biedt), en niet bij verzoekschrift op tegenspraak.

Aangezien de afstamming een materie van openbare orde is, lijkt het tevens noodzakelijk het optreden van het openbaar ministerie in de rechtspleging te handhaven, aangezien die instantie waarborgt dat het belang van het kind wordt beschermd.

Nr. 23 VAN MEVROUW MARGHEM

Art. 13

In het voorgestelde artikel 329bis, § 3, derde en vijfde lid, de woorden «verzoekschrift op tegenspraak» vervangen door het woord «dagvaarding», alsmede het woord «jeugdrechtbank» vervangen door de woorden «rechtbank van eerste aanleg».

VERANTWOORDING

Zulks vormt het logische uitvloeisel van het vorige amendement.

N° 24 DE MME MARGHEM

Art. 13

Faire précéder l'article 329bis, § 3, alinéa 4 proposé par les mots «Les parties et le ministère public entendu,».

JUSTIFICATION

Corollaire des amendements précédents.

N° 25 DE MME MARGHEM

Art. 13

A l'article 329bis, § 3, alinéa 4 proposé, remplacer les mots «. En outre, si la reconnaissance a été faite plus d'un an après la prise de connaissance de la naissance par le candidat à la reconnaissance, il annule la reconnaissance si elle» par les mots «ou si la reconnaissance».

JUSTIFICATION

Corollaire des amendements précédents.

Marie-Christine MARGHEM (MR)

N° 26 DE MME VAN DER AUWERA

Art. 4

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Il ressort des diverses auditions que la sous-commission «Droit de la famille» a organisées que tous les universitaires plaident en faveur du maintien de la règle de la présomption de paternité en cas de dissolution du mariage pour cause de décès. La majorité d'entre eux estiment également qu'il convient de maintenir cette règle si l'enfant est né dans les 300 jours qui suivent la dissolution ou l'annulation du mariage.

Il n'est en effet pas souhaitable d'augmenter le nombre d'enfants juridiquement orphelins de père.

Nr. 24 VAN MEVROUW MARGHEM

Art. 13

In het voorgestelde artikel 329bis, § 3, vierde lid, de woorden «De griffier stelt» vervangen door de woorden «Na de partijen en het openbaar ministerie te hebben gehoord, stelt de griffier».

VERANTWOORDING

Zulks vormt het logische uitvloeisel van de vorige amendementen.

Nr. 25 VAN MEVROUW MARGHEM

Art. 13

In het voorgestelde artikel 329bis, § 3, vijfde lid, de woorden «de biologische vader of moeder is. Zo de erkenning bovendien meer een jaar heeft plaatsgevonden nadat degene die het kind wil erkennen, kennis heeft genomen van de geboorte, vernietigt de rechtbank de erkenning zo die» vervangen door de woorden «de biologische vader of moeder is, hetzij indien die erkenning».

VERANTWOORDING

Zulks vormt het logische uitvloeisel van de vorige amendementen.

Nr. 26 VAN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 4

Dit artikel doen vervallen.

VERANTWOORDING

Uit diverse hoorzittingen die de subcommissie familierecht heeft gehouden, blijkt dat alle academici pleiten voor het behoud van de vaderschapsregel in geval van ontbinding van het huwelijk door overlijden. De meerderheid onder hen meent tevens dat deze regel gehandhaafd moet blijven in geval van geboorte van een kind binnen 300 dagen na de ontbinding of nietigverklaring van het huwelijk.

Het is inderdaad niet wenselijk om te komen tot een stijging van het aantal juridisch vaderloze kinderen.

N° 27 DE MME VAN DER AUWERA

Art. 4bis (nouveau)

Insérer un article 4bis, libellé comme suit :

« Art. 4bis. — Il est inséré un article 315bis, libellé comme suit :

«Art. 315bis – L'enfant né pendant la cohabitation légale ou dans les 300 jours qui suivent la dissolution ou l'annulation de la cohabitation légale, a pour père le partenaire cohabitant légal de la mère. Cette règle n'est pas d'application au cas où existe entre les cohabitants légaux un empêchement à mariage dont le Roi ne peut dispenser.»»

JUSTIFICATION

Les enfants nés de couples qui ont opté pour la cohabitation légale plutôt que pour le mariage doivent aussi pouvoir bénéficier d'une protection juridique grâce à l'octroi automatique d'un lien de filiation paternelle. Il va de soi que cette règle ne peut s'appliquer lorsque, par exemple, un frère et une sœur cohabitent, mais doit être limitée aux couples de sexe différent.

N° 28 DE MME VAN DER AUWERA

Art. 6

Supprimer cet article.

JUSTIFICATION

Voir l'amendement n° 26

Nr. 27 VAN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 4bis (nieuw)

Een artikel 4bis invoegen, luidende :

« Art. 4bis. — Er wordt een artikel 315bis ingevoegd, luidende als volgt :

«Art. 315bis – Het kind dat geboren is tijdens de wettelijke samenwoning of binnen 300 dagen na de ontbinding of de nietigverklaring ervan, heeft de wettelijk samenwonende partner van de moeder tot vader. Deze regel is niet van toepassing ingeval tussen de wettelijk samenwonenden een huwelijksbeletsel bestaat waarvan de Koning geen ontheffing kan verlenen.»».

VERANTWOORDING

Kinderen geboren uit paren die gekozen hebben voor een wettelijke samenwoning eerder dan voor een huwelijk, dienen rechtsbescherming te kunnen genieten door de automatische toekenning van de vaderlijke afstammingsband. Deze regel kan uiteraard niet spelen wanneer bijvoorbeeld een broer of zus samenwonen maar dient beperkt te worden tot paren van verschillend geslacht.

Nr. 28 VAN MEVROUW VAN DER AUWERA

Art. 6

Dit artikel doen vervallen.

VERANTWOORDING

Cf amendement nr. 26.

N° 29 DE MME **VAN DER AUWERA**

Art. 14

Compléter l'article 330, § 2, alinéa 2, proposé comme suit :

«ou si le mari a consenti à l'insémination artificielle ou à un autre acte ayant la procréation pour but, sauf si la conception de l'enfant ne peut en être la conséquence».

JUSTIFICATION

La paternité souhaitée inscrite dans l'actuel article 318, § 4, du Code civil doit être conservée.

N° 30 DE M. **WATHELET**

Art. 13

Au § 1er proposé, remplacer le mot «admise» par le mot «recevable».

Melchior WATHELET (cdH)

Nr. 29 VAN MEVROUW **VAN DER AUWERA**

Art. 14

Het voorgestelde artikel 330, § 2, tweede lid, aanvullen als volgt :

«of wanneer de echtgenoot toestemming heeft gegeven tot kunstmatige inseminatie of tot een andere daad die de voortplanting tot doel had, tenzij de verwekking van het kind niet het gevolg kan zijn van die handeling.».

VERANTWOORDING

Het wensvaderschap dat is ingeschreven in het huidige artikel 318, § 4, Burgerlijk Wetboek, dient behouden te blijven.

Liesbeth VAN DER AUWERA (CD&V)

Nr. 30 VAN DE HEER **WATHELET**

Art. 13

In de Franse tekst van de voorgestelde § 1, het woord «admise» vervangen door het woord «recevable».